

Lerroux i l'ex-partit radical

Pel novembre de 1930, en plena Dictadura Berenguer, trobant-me a Reus per donar una conferència al Foment, sota el tema de "Ideals i actuacions", parlant amb el president de l'entitat, el bon amic Jordana, li deia que Cambó, al que molts creien aleshores a Madrid, per formar part del nou govern que tothom donava d'imminent formació, no tornaria a formar part del govern espanyol perquè al meu entendre havia arribat tard i que tenia la convicció, per l'estat de decàimient polític i físic en què el veia, que ja no el veuríem mai més formant part de cap govern.

La sublevació de Jaca, les eleccions amb la irreparable manca de visió política del líder regionalista i l'escombrada fulminant de rei i monarquia amb tots els seus punts, entre ells, l'alter ego d'En Cambó, l'agrari Ventosa i Calvell, em donà raó plena i jo crec avui que ja no queda ningú a Catalunya que no confessi, àdhuc privadament els mateixos regionalistes, que Cambó és un home políticament acabat.

Fa uns mesos, immediatament després del discurs d'En Lerroux a l'Hotel Ritz de Barcelona, afirmava jo en una conferència donada a l'Agrupació d'E. R. del Poble Nou, creure que En Lerroux no seria president del Consell de Ministres i basava la meua opinió en el fet de produir-se un canvi profund en la ideologia i en la posició política del vell partit radical que desfeia, d'una banda, les velles organitzacions del partit, i, de l'altra, era causant d'un divorci entre el cabdill radical fins aleshores definitiu i dirigent indiscutible d'actuacions i tàctiques i una bona part dels militants radicals.

Poc temps després d'establertes les Corts Constituents espanyoles, van ja marcar-se dues polítiques i dues actuacions dins la minoria radical. Mentre el seu cap Lerroux maniobrava clarament vers l'enlairament a la presidència de la República la major part dels seus components dirigien els esforços llurs a encaixar una participació en el govern de la República, millor dit, en portar en mans del partit radical el govern de la República presidit pel seu cap.

Aquesta dualitat d'objectius i de

tàctiques explica les sorpreses i dificultats que presentaren les dues crisis de govern hagudes una abans i l'altra arran de la proclamació del primer president de la República.

Aquest primer fracàs del cap del partit radical marca l'inici de la davallada del prestigi d'En Lerroux dins la minoria.

El llarg silenci del cabdill radical interromput solament pels seus discursos de proselitisme per tal de portar nous elements al seu partit i promoure les esperances de diversos sectors de l'opinió i les desmesurades apetències de govern del seu estat major, dissimularen aquest divorci i l'accentuació del cap vespre del vell lluitador republicà.

El predomini, cada cop més accentuat, dels impacients i les divergències sorgides dins l'organització obligaren al cabdill a pronunciar el discurs de Saragossa i a portar al Parlament el desig dels seus de governar immediatament.

El debat a les Corts ha estat un fracàs sorollós dels radicals impacients, però per damunt de tot, ha fet palpable el cansanci del cap radical. La seva contesta al líder socialista Prieto que féu un discurs formidable, de màxima cortesia i respecte en la forma però implacable de fons i argumentació, marca una minva considerable en l'esperit combatiu del vell lluitador republicà, una reculada inexplicable de les seves opinions i la poca resistència física de l'ídol dels radicals. La Cambra sencera tingué aquesta impressió de l'esforç que feia Lerroux en la seva darrera intervenció per dissimular el seu fort cansanci físic i intel·lectual.

No veurem En Lerroux president del Consell de Ministres. Ja no sóc jo ni els seus adversaris qui ho diem. Ho comencen a dir diputats de la seva mateixa minoria. Avui En Lerroux va a remolc dels seus diputats. Ja no dirigeix la minoria ni el partit. És el partit, és la minoria la que marca les directives de la seva política, la que acorda el moment i el volum de les seves intervencions parlamentàries.

De moment la falla d'En Lerroux té bon xic desorientats als radicals. Han perdut la fe en la força del seu cabdill i es troben sense

possibilitats immediates d'actuació governamental. El partit radical està en crisi que cada dia serà més visible. Com reaccionarà? Com actuarà? Superarà aquesta crisi i enfortirà la seva organització i la seva força política? No veiem. dins el partit radical, avui, els homes capaços de dirigir amb cap clar i ma ferma la política i la posició de dreta republicana que sembla enfocar el vell i nou radicalisme lerrouxista.

Creiem que a la nostra terra el partit radical acabarà desfent-se. Podríem dir que ja en palpem les primeres manifestacions. Cal que els republicans tots i principalment Esquerra Republicana de Catalunya segueixin de prop aquest fenomen polític per tal d'evitar dins de Catalunya i en la Península tot el que aquest fet pogués noir a la República i al nostre esperit esguerrà.

J. RIERA I PUNTÍ

Final de la setmana parlamentària

Com sigui que es veu difícil un acord sobre universitat bilingüe, es parla de la possibilitat d'una Universitat catalana que pogués facilitar títols acadèmics.

Els unitaristes de la cultura neguen la possibilitat de la concessió de títols, però els defensors de la Universitat catalana, diuen que, tenint Espanya signat un pacte amb les diverses repúbliques centre i sud-americanes, en les quals els títols donats per aquelles Universitats tenen valor a Espanya, passant només per una oficina del ministeri d'Estat, seria un absurd que el que es cedeix a països estrangers no es consentís a la Universitat catalana que en definitiva és una Universitat de la República.

Sobre la qüestió de l'ensenyament hi han diversos criteris. Els federals amb els del Servei a la República tenen un criteri; els radicals un altre; els socialistes un altre; els radical-socialistes també opinen pel seu compte. Harmonitzar les opinions o bé lliurar una nova batalla al Parlament, és el problema que cal resoldre abans de dimarts.

En les qüestions d'Ordre Públic i Justícia, sembla que s'ha arribat a un acord.

S'ha iniciat l'estudi de la part de finances, i sembla que quan es discuteixi, tot pot anar vers una solució. Cal tenir present, però, que tot això són fórmules de fora la Cambra, i que quan hi arribin han d'ésser discutides llargament. De totes maneres, d'ans d'ahir a ahir l'ambient ha millorat. Ans d'ahir, a les set de la tarda, semblava tot perdut. Ahir semblava que s'iniciés la solució. No obstant, diverses preguntes es plantegen per a la pròxima setmana parlamentària.

Què passarà a la reunió de la Generalitat? Quina serà la posició dels radicals davant l'Estatut? Accentuaran l'oposició? Es donaran compte que és un bé per a tots resoldre les dues qüestions, actualment en discussió i que una vegada enllestides serà dut a la Cambra el projecte del Tribunal de Garanties, la Llei de Congregacions, la Llei electoral, podent-se donar per closa la tasca constituent i plantejar-se i tot una crisi, la qual pot ésser resolta dins del mateix Parlament? Tot es comenta i es possibilita.

La U. G. T. de Saragossa contra els amics del senyor Algora

La Federació Provincial de la Unió General de Treballadors ha publicat un manifest dirigit a totes les seves seccions en el qual diu que alguns elements inconscientment s'han solidaritzat amb l'actitud del diputat senyor Algora. Creu que les seccions que posaren la seva signatura en un manifest de solidaritat amb el senyor Algora, ho feren portats d'un impuls romàntic i en defensa de l'amie particular. Els crida l'atenció perquè han de tenir en compte que sense proposar-s'ho es fan solidaris de les campanyes de les dretes. El document posa de relleu l'actitud dels treballadors de Toledo i Valladolid, províncies del cor de Castella, que s'han donat compte de la maniobra que s'està realitzant prenent com a base l'Estatut. Acaba el manifest fent present que totes les seccions que es declaren solidàries amb el dit manifest d'adhesió al senyor Algora poden considerar-se separades de la U. G. T.